

DOKUMENTINIS FILMAS „BERBORAS“

Berboro (Plungės r.) koplytėlė. Meėsislovo Sakalausko nuotrauka. Fotografuota 1989 metais

Paskutinė gavėnės savaitė nuo Verbø sekmadienio iki Didžiojo dešimtadienio yra skirta Jėzaus Kristaus kanėios apmąstymui. Piuo laikotarpiu, balandžio 20 d., neseniai Vilniuje pradėjusiame veikti Bažnytinio paveldo muziejuje visuomenei buvo pristatytas 2010 m. sukurtas dokumentinis filmas „Berboras“ (2010), skirtas Krypiaus kelio stoėiø istorijai. Renginyje dalyvavo filmo rėpšierius Justinas Lingys, dailės istorikė dr. Asta Giniūnienė.

Krypiaus kelias (lot. *Via Crucis*) – viena iš daugelio Kristaus kanėios kulto formø. Ši pamaldumo praktika pagrįsta Jėzaus kanėios apmąstymu, sekant simbolinę trasą, nušymėta krypiais, kuriuos papildo atskirus kanėios epizodus perteikiantys atvaizdai. Pasak tradicijos, pirmoji Krypiaus kelią Jeruzalės gatvėmis ėjo ir taip Viešpaties kanėià prisiminė Dvė. Mergelė Marija. Vėliau Krypiaus kelià eidavo à Dventàjà Pėmė atvykė piligrimai. Kai à musulmonø upimtà Jeruzalė keliauti tapo pavojinga, pranciškonø rūpesėiu Europoje pradėtas rengti 14 stoėiø Krypiaus kelias.

Koplyėiø statymas Berbore (Plungės r.) yra sietinas su paėiu miestelio atsiradimu. Pasak padavimo, kartà piemenėlis, prie ėpero ganydamas bandà, berpo virðūnėje pamatė Dvė. Mergelės Marijos

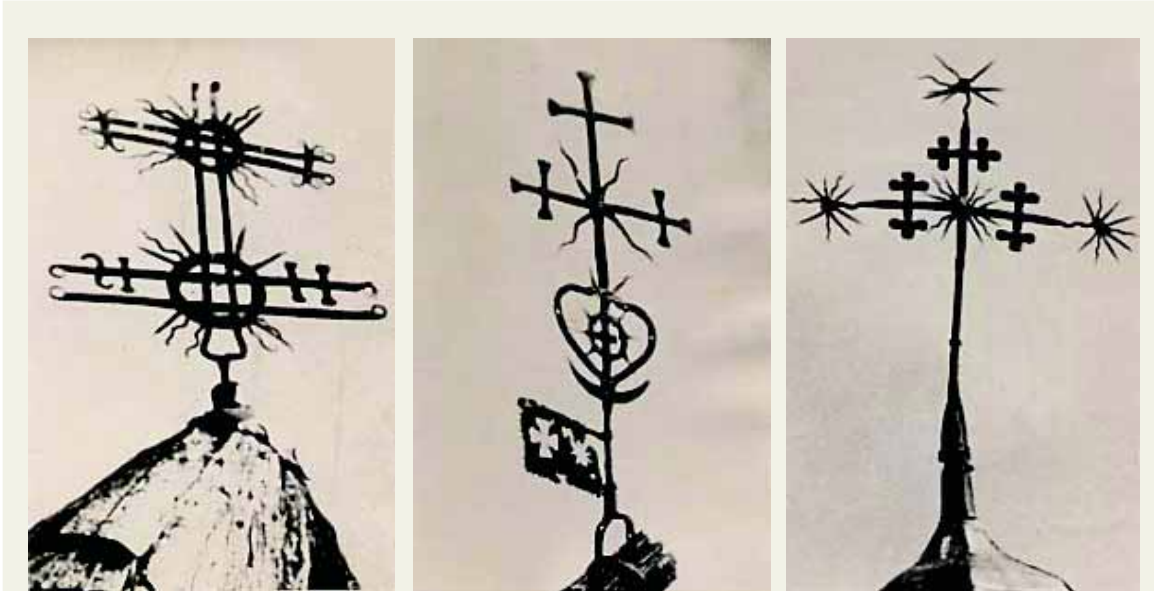
Filmo „Berboras“ kūrėjas Justinas Lingys

Berboras. Nuotrauka iš Bažnytinio muziejaus archyvo

paveikslà ir apie tai pranešė Platelio bažnyėios klebonui. Kunigas tà paveikslà parnešė à bažnyėià, taėiau iš ėia paveikslas dingio ir vėl atsirado berpo virðūnėje. Tada žmonės berpà nukirto ir jo vietoje pastatė medinè koplytėlà, kurioje pakabino tà paveikslà. Koplytėlė buvo pavadinta P. v. Jono Nepomuko vardu, o vietovė pradėta vadinti Berboru. Toje vietoje, kur buvusi pastatyta koplytėlė, vėliau buvo pastatyta Dv. Stanislovo bažnyėia. 1759 m. Platelio klebonas Juozapas Vaitkeviėius, gavęs vyskupo sutikimà, Berbore pradėjo kurti 14 stoėiø Kristaus kanėios Krypiaus kelià. Pina apie Berboro Krypiaus kelià ir atlaidus greitai pasklido tarp tikinėiøjø.

Carinės okupacijos metais Berbore apsilankęs vyskupas Motiejus Valanėius ragino žmones išlaikyti Krypiaus kelio tradicijà, taėiau po 1863 m. sukilimo caro valdžia procesijas udraudė. Ilgus metus koplyėios trūnijo ir tik 1905 m. vietos gyventojø iniciatyva jos buvo suremontuotos. 1963 m. sovietinės valdžios ásakymu Berboro

Berþoro (Plungės r.) metaliniai kryþiai. Nuotraukos Meëislovo Sakalausko. Fotografuota 1964 metais

Kryþiaus kelio koplyëlës buvo nugriautos. Lietuvai atkûrus nepriklausomybæ, koplyëlës pradëtos atstatyti.

Filmo „Berþoras“ kûrëjas Justinas Lingys teigia, kad ôios vietos istorija yra unikali ir iðskirtinë ne tik Lietuvos, bet ir to meto katalikiðkos Europos kontekste. Dokumentiniame filme apie Berþoro koplyëlëiø fundacijà pasakoja prof. Alfonsas Motuza, br. Astijus Kungys OFM, dailës istorikë dr. Asta Giniûnienë. Prisiminimais dalijasi kunigai, tautodailininkai, Berþoro gyventojai.

Parengta pagal Bapnytinio paveldo muziejaus informacijà

Deðinëje – Berþoro (Plungės r.) kapinëse. Meëislovo Sakalausko nuotrauka. Apãeioje – eþerais iðdabintos Berþoro ir Plateliø apylinkës. Nuotrauka ið Aldonos Kuprelytës archyvo

